

**Ambrosia
artemisiifolia L. -
амброзія
полинолиста**

Ambrosia artemisiifolia L. - амброзія полинолиста

Розвиваючи потужну надземну масу і кореневу систему амброзія пригнічує культурні рослини. Засмічує посіви всіх польових культур, трапляється в садах, на узліссях, присадибних ділянках, узбіччях доріг. Найбільш часто страждають від неї ярі і пропашні культури (буряк, кукурудза, овочі, соняшник, баштанні і т.д.). На луках та пасовищах вона витісняє злаково-бобові трави і різко знижує кормові якості сіна і випасів. Амброзія полинолиста отруйна рослина. Восени, під час масового цвітіння, виділяє в повітря багато пилку, який, потрапивши в органи дихання людей, викликає алергічну хворобу під назвою осіння пропасниця.

Морфологічно-біологічні особливості: однорічна рослина, схожа на полин звичайний. Коренева система стрижнева з потужним розгалуженням, корінь проникає на глибину 4 м. Це однодомна рослина. Чоловічі колосовидні суцвіття зібрані на верхівках гілок, жіночі кошики – в пазухах листків або ж при основі чоловічих суцвіть. Насіння представляє собою несправжній плід оберненояйцевидної форми, навколо верхньої випуклої частини є 5-10 маленьких шипиків і один більший на верхівці, забарвлення від зелено-сірого до коричневого. Одна рослина може дати до 30-40 тис. насінин, а деякі, навіть, 80-100 тис. Дозріває насіння у серпні-вересні, перші сходи – квітень-травень.

Шляхи поширення: з насінєвим матеріалом, з транспортними засобами, інвентарем, з щебенем та піском, водними потоками.

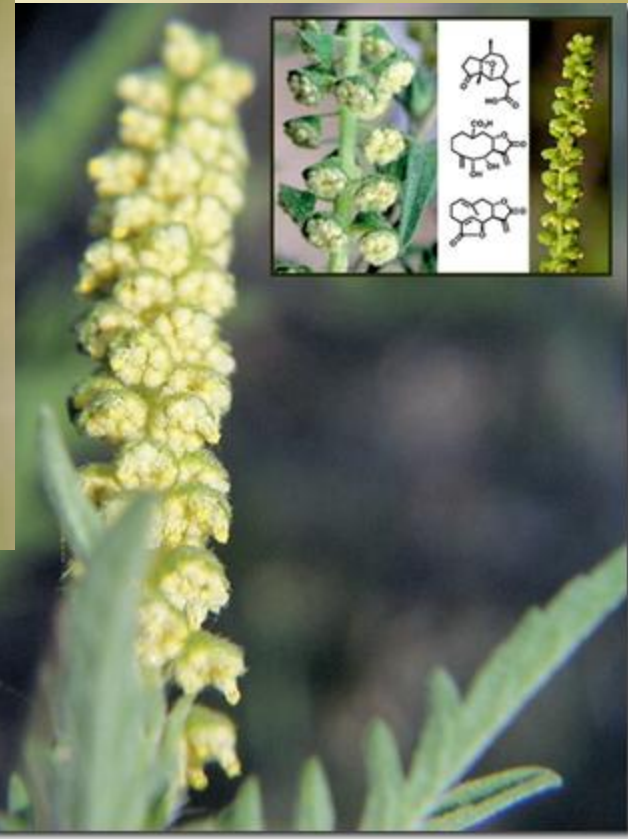
Фітосанітарні заходи:

- Заборона завезення у вільні райони з районів поширення.
- Обов'язковий фітосанітарний догляд та лабораторна експертиза.
- У випадку виявлення бур'яну вантаж підлягає поверненню відправникові або очищенню під контролем фітосанітарного інспектора. При неможливості очистки – переведення насінєвого матеріалу в категорію зернопродуктів та переробці.
- Обстеження с/г угідь в період вегетації.
- При виявленні вогнища – впровадження особливого карантинного режиму.

Засоби боротьби:

- сівозміни – найкраще знижує засміченість амброзією чорний пар на 70-80%;
- беззмінний посів озимих зернових (2-3 роки);
- обробіток ґрунту після збору урожаю;
- на засмічених полях доцільно висівати насамперед культури суцільного посіву, що формують густу листостеблову масу (озимі: пшениця, жито, тритикале, ячмінь);
- небажано розміщувати на сильно засмічених полях культури, що дуже пригнічуються амброзією (кукурудза, сорго, буряки, соняшник, соя, овочеві культури);
- на засмічених полях не можна розміщувати культури, які досягають одночасно з амброзією (насінники ц/буряків, коноплі, люцерна, суданська трава), оскільки насіння цих культур важко відокремлюється від насіння амброзії;
- метод фітоценотичного контролю – це створення штучних фітоценозів із багаторічних трав у вогнищах амброзії на неугіддях (найпродуктивніші – злаково-бобові травосуміші, газонні трави) – це екологічно коректний метод;

- хімічні засоби боротьби (гербіциди використовують в залежності від культури, яка вирощується; на неугіддях, в садах та виноградниках найкраще використовувати Ураган Форте, Раундап, Арсенал, Глісол Євро);
- виривання та спалювання поодиноких рослин.
- біометод (використання амброзієвого смугастого жука-листоїда (*Zygogramma suturalis* F.), завезеного з Америки (фітофаг). Жук і його личинки живляться лише листками амброзії. Але поки що досить повільно проходить процес акліматизації цього виду.

Для гарантованого контролю амброзії полинолистої слід дотримуватись таких правил:

1. Не скошувати бур'ян раніше, ніж до початку бутонізації;
2. Засмічені ділянки не слід розпушувати – дискувати, проводити культивуацію;
3. У перші 3 роки багаторічні трави не слід скошувати до утворення ними насіння, бо позбавлені насіннєвого відновлення травостої вироджуються;
4. Амброзія полинолиста дозріває пізніше, ніж озимі та ярі зернові. Після скошування її бокові пагони прискорено розвиваються. Щоб не допустити утворення на них насіння, особливо важливо після збирання зернових проводити луцення стерні лемішними луцильниками.

